

Riccia gothica

Kalkrosettmossa

Klass: *Marchantiopsida*, **Ordning:** *Marchantiales*, **Familj:** *Ricciaceae*, **Släkte:** *Riccia* (rosettmossor), **Art:** *Riccia gothica* - kalkrosettmossa Damsh. & Hallingbäck **Synonymer:** *kalkrosett*

Kännetecken

Kalkrosett är en liten bållevermossa och hör till de minsta av rosettmossorna. Bålen har en ljus blåaktigt grön färg. Bålflikarna är 0,5-1,0 mm breda, i tvärsnitt dubbelt så breda som höga och med avrundade kanter. Sporkapseln sitter inuti bålen och öppnas först när denna spricker sönder. Samtliga rosettmossor har stora sporer (ca 70-100 µm) som i hög grad sprids med fåglar och boskap. Kalkrosett påminner om dvärgrosett *R. warnstorfi* men har en något plattad bål och annorlunda sporer.

Utbredning och status

Arten är relativt nyligen beskriven och utbredningen är ofullständigt känd. Den är funnen på Öland, Gotland och i Västergötland och är sedd i alla tre landskapen under 1990-talet. Den är hittills inte funnen utanför Sverige. Den finns med på den europeiska rödlistan.

Ekologi

Mossan växer på bar, kalkrik jord, på stigar, i jordblottor efter betande djur samt i hjulspår av terrängående fordon. Arten är tillsammans med stäpprosett *R. ciliifera* och alvarrosett *R. subbifurca* de enda rosettmossor som uteslutande är funna på kalkjord.

Hot

Samtliga rosettmossor är ljuskrävande och beroende av nakna jordfläckar. Deras spridning gynnas sannolikt av tramp. Upphörande bete på t.ex. strandängar, torrängar och hållmarker med därav följande igenväxning utgör ett allvarligt hot. Luftföroreningar kan försura översta jordlagret, vilket också inverkar negativt.

Åtgärder

Fortsatt bete på aktuella lokaler krävs för att förhindra igenväxning och därav följande utarmning av rosettmossfloran. Kända lokaler bör snarast besökas och röjning av fält- och buskskikt bör vid behov göras. I försurade områden kan växtplatser nyskapas genom plöjning så att nytt kalkrikt material förs upp till ytan.

Litteratur

- Damsholt, K. & Hallingbäck, T. 1986. Släktet *Riccia* (rosettmossor) i Fennoskandia. *Svensk Bot. Tidskr.* 80: 245-270.
- Damsholt, K. & Hallingbäck, T. 1986. *Riccia gothica*, a new species of Hepaticae from Sweden. *Lindbergia* 11: 100-102.
- Meinunger, L. 1984. Verbreitungskarten einiger ausgewählter Moose im Gebiet der DDR. I: J. Vána (red), *Proc. Third Meeting of Bryologist from Central & East Europe*. Praha 1982: 143-166.

Författare

Tomas Hallingbäck 1998. Uppdaterat 2010. © ArtDatabanken, SLU 2010.